

El model de recerca de prestigi, el capital humà i la capacitat exportadora, principals potencialitats de l'economia catalana

- **La “Nota d’Economia” recull 14 reflexions de 22 experts que identifiquen les fortaleses de l’economia i els aspectes que cal millorar per aprofitar-les**
- **El model de creixement actual s’allunya de la pauta pre-crisi, amb l’aportació més equilibrada dels sectors productius i un major pes de la tecnologia**
- **Fenòmens com l’envelliment de la població i la quarta revolució industrial tindran efecte sobre la prestació de serveis assistencials i el mercat de treball**

Catalunya compta amb un model de creixement econòmic sòlid i equilibrat; un teixit empresarial més internacionalitzat que mai; un model de recerca d’excel·lència contrastada i un valuós capital humà. És, per tant, una economia preparada per afrontar conjuntures adverses i encarar amb solvència reptes futurs. Tanmateix, també és una economia oberta – i, per tant, exposada a les incerteses d’un entorn global inestable-, on encara són evidents els estralls de la crisi i on l’envelliment de la població requereix elevar els recursos destinats al sistema sanitari i de protecció social.

Aquestes són algunes de les conclusions de la “Nota d’Economia num.104” publicada pel departament de la Vicepresidència i d’Economia i Hisenda, que en aquesta ocasió posa de relleu les potencialitats de l’economia catalana i identifica els aspectes que cal millorar per aprofitar tot aquest potencial. Ho fa a través de 14 articles elaborats per 22 experts: Àngela Fernández Céspedes; Oriol Aspachs, Javier Garcia-Arenas i Àlex Ruiz; Joan Maria Mussons; Mariona Lozano, Elisenda Rentería, Elena Vidal-Coso i Pilar Zueras; Álvaro Choi i Josep Oriol Escardíbul; Walter Garcia-Fontes; Andreu Mas-Colell; Xavier López Luján; Pol Antràs; Pau Albert Vilalta Novials; Jordi Augusto; Julio Martinez-Galarraga i Daniel A. Tirado Fabregat; Anna Matas i Josep-Lluís Raymond i Roger Medina.

Els continguts del document s’estructuren en una Introducció –centrada en el model de creixement econòmic català i l’evolució del seu entorn internacional- i quatre blocs temàtics. El primer bloc posa el focus en l’impacte de la demografia sobre l’economia i en l’evolució del capital humà; el segon parla de la innovació i la internacionalització com a motors de millora de la competitivitat; el tercer es centra en el potencial del territori i les infraestructures i el quart reflexiona sobre el marc institucional vigent.

Quines són les potencialitats de l’economia catalana?

Model de creixement diversificat. La pauta de creixement prèvia a la crisi, caracteritzada per la bombolla immobiliària, l’alt endeutament i l’expansió dels serveis poc qualificats ha evolucionat fins al model actual, més tecnològic i amb una aportació més equilibrada dels diferents sectors productius. Catalunya compta, a més, amb un sector industrial sòlid i modern.

Empreses més productives i amb més capacitat exportadora. Davant la debilitat del mercat intern durant la crisi, les empreses catalanes s'han mostrat proactives i han apostat pel mercat exterior, alhora que han guanyat productivitat gràcies a un exitós procés de reassignació sectorial i productiva. Tanmateix, la crisi també ha comportat reduccions salarials, elevades taxes d'atur i un augment de les desigualtats. I, tot i la gradual substitució de les vendes a la resta de l'Estat per les vendes a l'estranger, la dependència del mercat intern encara és molt elevada.

Capital humà. L'estoc de capital humà a Catalunya ha millorat sensiblement en les darreres dècades, amb una elevada proporció de persones amb estudis superiors i un nivell raonable de competències bàsiques assolides pels joves en acabar el període d'escolarització obligatòria. La millora d'aquest capital humà passa, però, per actuar sobre les elevades taxes d'abandonament escolar prematur, el suport a la formació continuada, l'adaptació de l'oferta educativa a les necessitats futures del mercat de treball i l'augment de la despesa pública en educació.

La Nota també aborda l'impacte potencial de la quarta revolució industrial sobre el mercat de treball a Catalunya. Les professions amb formació baixa o intermèdia seran les més vulnerables davant els processos d'automatització, mentre que augmentarà la demanda en aquelles professions que requereixen competències com la interacció social, la coordinació, la resolució de problemes o la creativitat. En aquest sentit, resulta cabdal garantir la formació en àmbits com les matemàtiques, l'enginyeria, la ciència o la tecnologia.

Potent ecosistema de recerca. Malgrat les limitacions que imposa la normativa estatal, el sistema català de recerca ha estat capaç de mantenir la seva autonomia i atreure amb èxit fons externs, sobretot europeus. Al seu favor juguen el prestigi internacional del model i un entorn amb nombrosos avantatges a l'hora de captar talent internacional (clima, localització, oferta cultural, etc.). Ara bé, els autors detecten dificultats per transformar la recerca en innovació i garantir la transferència de coneixement entre els centres de recerca, les universitats i les empreses. En aquest sentit, urgeixen a abordar el repte de la dimensió empresarial, que sovint dificulta la capacitat innovadora.

Interacció amb l'entorn econòmic global. En la mesura que Catalunya és una economia cada cop més oberta, podrà continuar beneficiant-se del desenvolupament econòmic a escala global. Tanmateix, aquesta obertura també la fa més vulnerable a la inestabilitat política i les incerteses econòmiques de l'entorn.

L'evolució demogràfica, un repte per a la societat. La "Nota d'Economia" també analitza l'impacte de l'evolució demogràfica sobre l'economia catalana. Com a conseqüència de la crisi es va produir un estancament de la població, que ara s'està recuperant. Els autors també alerten de la incidència de l'augment de l'esperança de vida sobre les finances públiques, tant pel que fa al sistema de pensions com a l'assistència social i sanitària.

El suport institucional. Els autors també apel·len al compromís financer de les institucions públiques catalanes per enfortir l'economia de cara als reptes futurs, i destaquen la necessitat d'augmentar els recursos públics destinats a l'educació, l'R+D empresarial, el foment de la internacionalització, la generació de *hidden champions* (projectes empresarials de petites dimensions però punters) o la millora de les infraestructures viàries.

Finalment, els autors destaquen l'impacte positiu del marc institucional europeu sobre el desenvolupament de l'economia catalana, en contraposició al caràcter limitador de la regulació imposada des de les institucions espanyoles. En aquest sentit, subratllen les deficiències de l'actual marc autonòmic, les restriccions a la competència en l'àmbit dels serveis o la manca de pressió competitiva en el sector energètic.

El document sencer de la Nota d'Economia 104 es pot consultar al web del departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda: <http://economia.gencat.cat/ne-104>